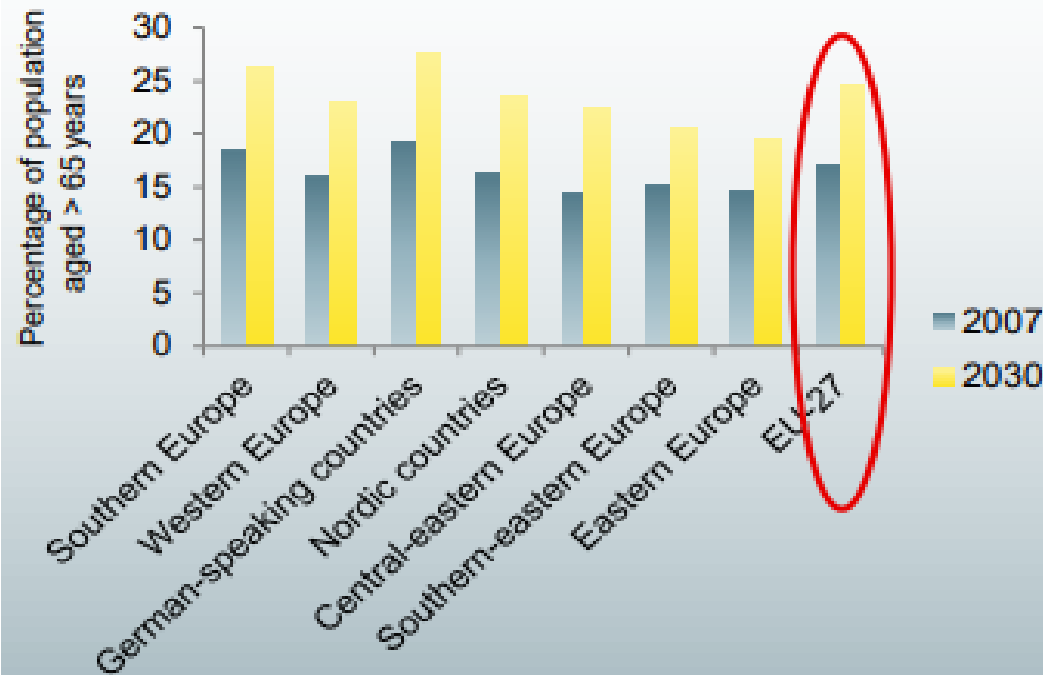

Bolest' geriatrického pacienta

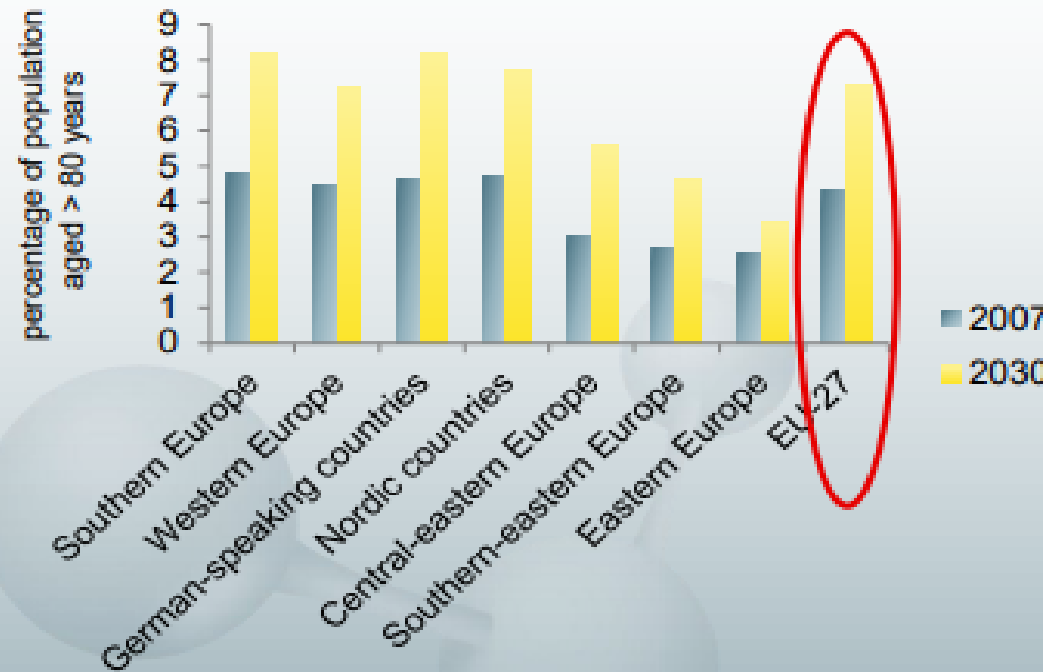
MUDr. Jana Šimonová, PhD, MPH

Predikuje sa dramatický nárast podielu geriatrických pacientov v populácii

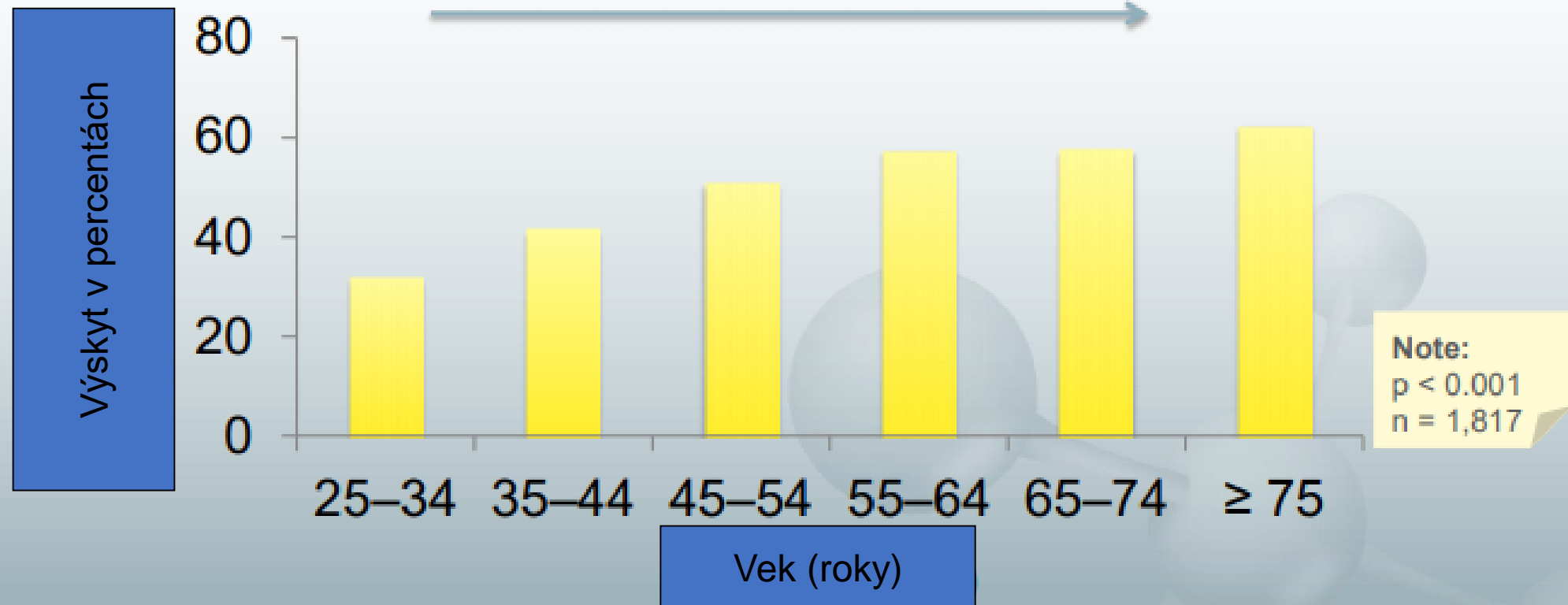

V r. 2030 – 25% populácie v EU >65 rokov

V r. 2030 – 7% populácie v EU > 80 rokov

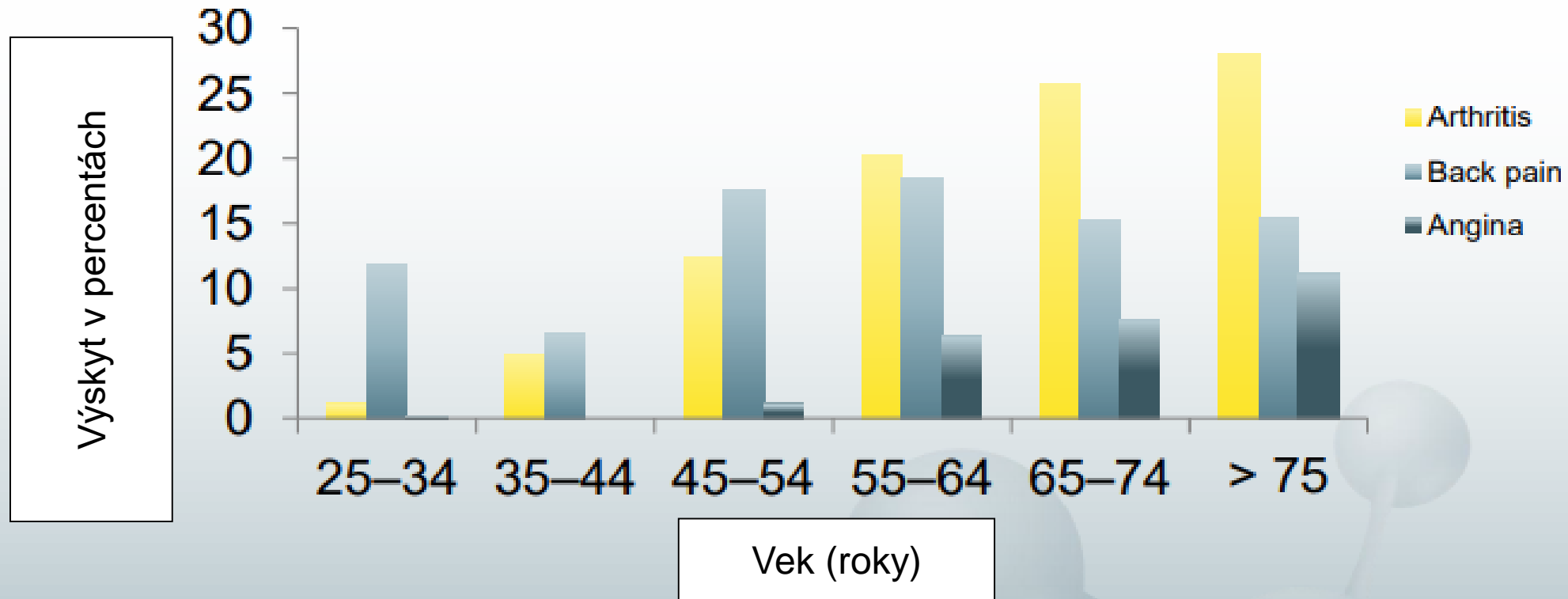
Prevalencia bolesti sa s vekom signifikantne zvyšuje

Prevalencia bolesti

- nad 60 rokov – 25% (2x viac ako u populácie <60 rokov)
- 71-80 roční – 29%
- nad 80 rokov – 40%.
- liečebne pre dlhodobo chorých – 45-80% - najmä v poslednom roku života

Prevalencia podľa typu chronickej bolesti

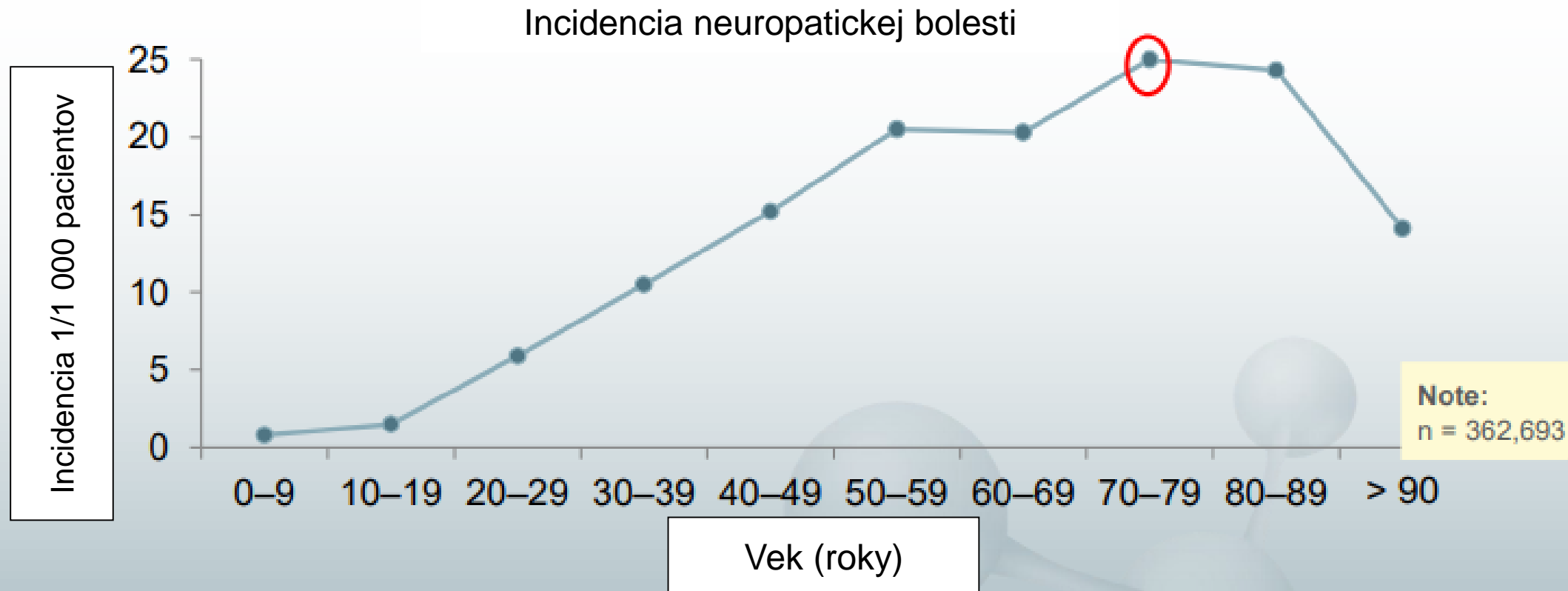

Boleť chrbta - najvyššia prevalencia <55 rokov

Artritída - najvyššia prevalencia >55 rokov

Angina pectoris – najvyššia prevalencia >55 rokov

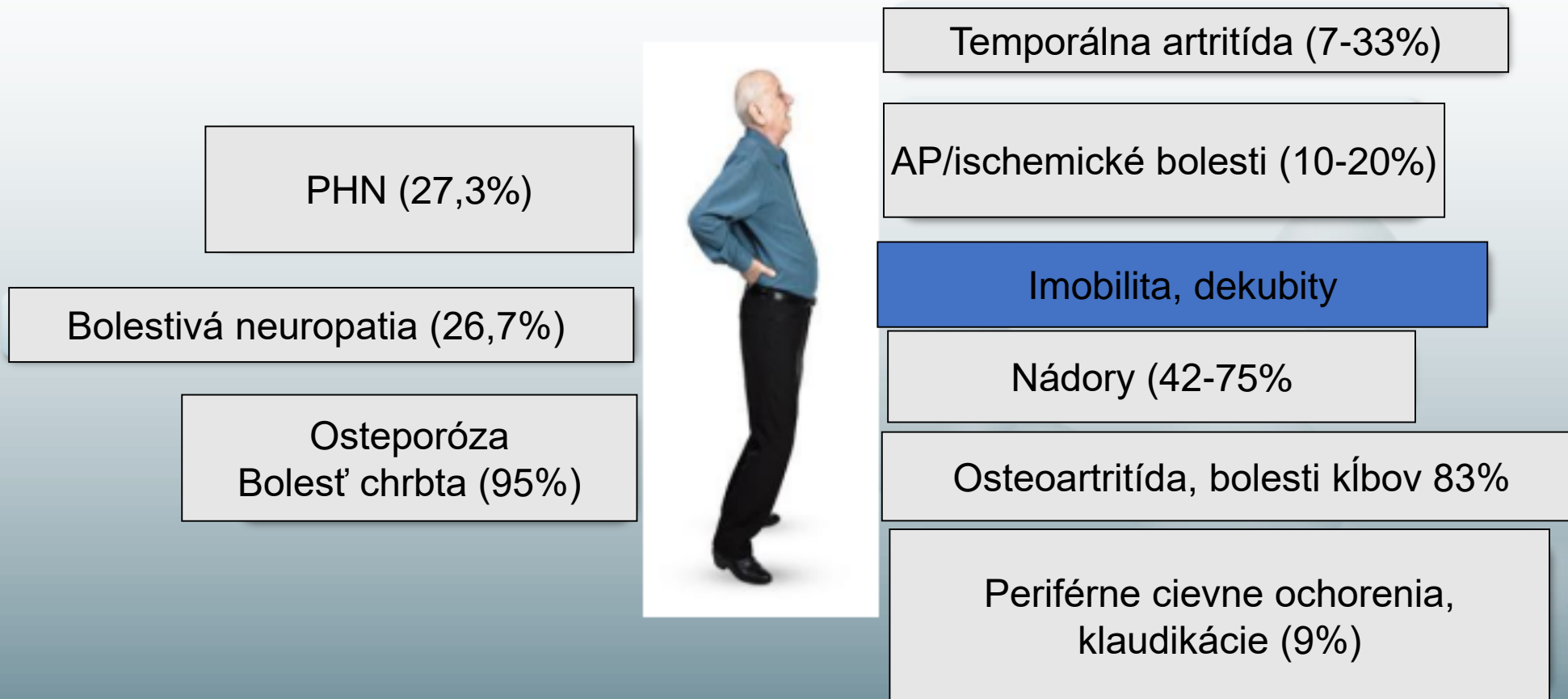
Prevalencia neuropatickej bolesti

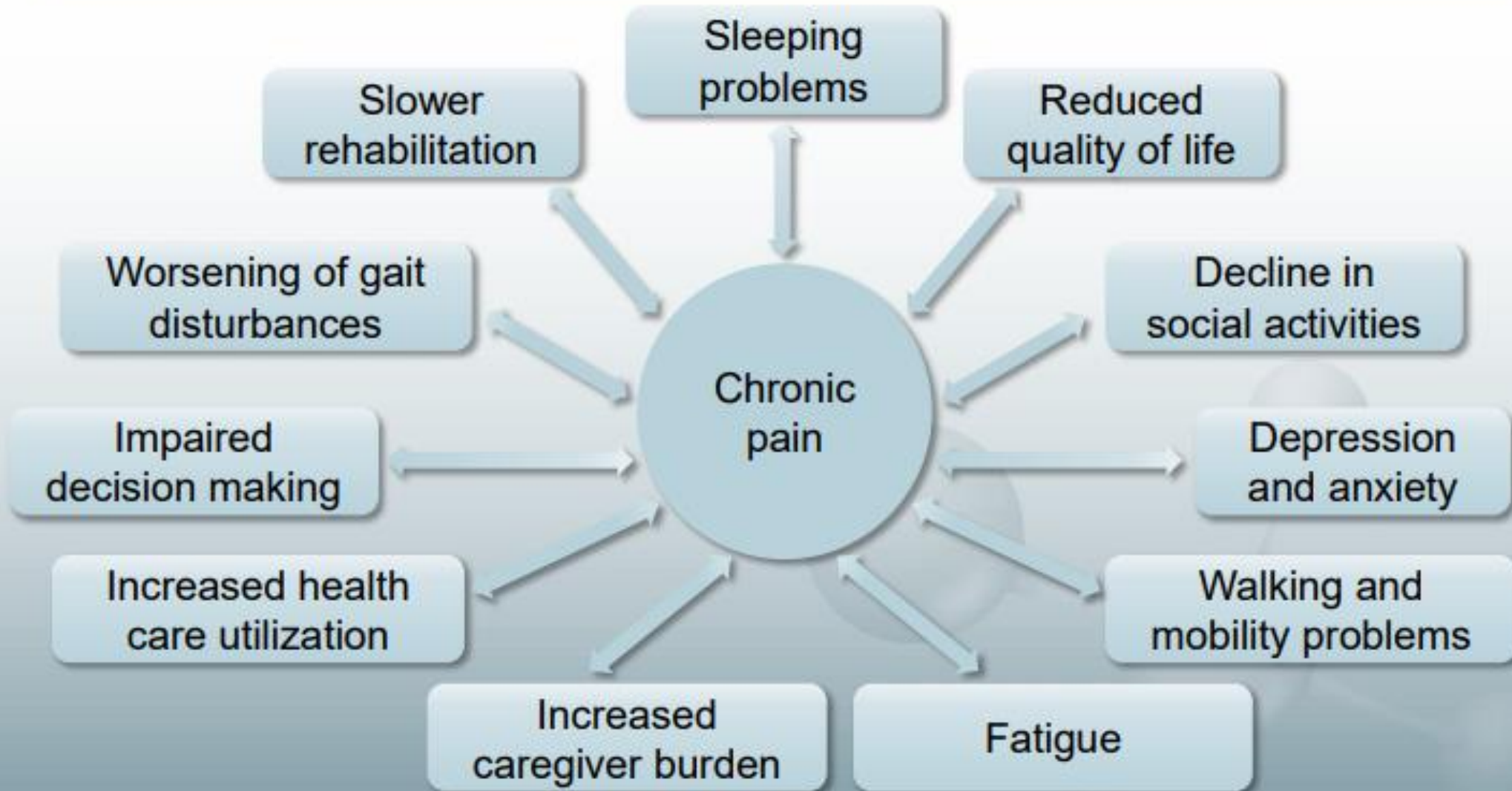
Incidenca neuropatickej bolesti sa zvyšuje s vekom, vrchol dosahuje 70-79 rokov

Typy bolesti u geriatrických pacientov

Epidemiologické štúdie

Dôsledky bolesti u geriatrických pacientov

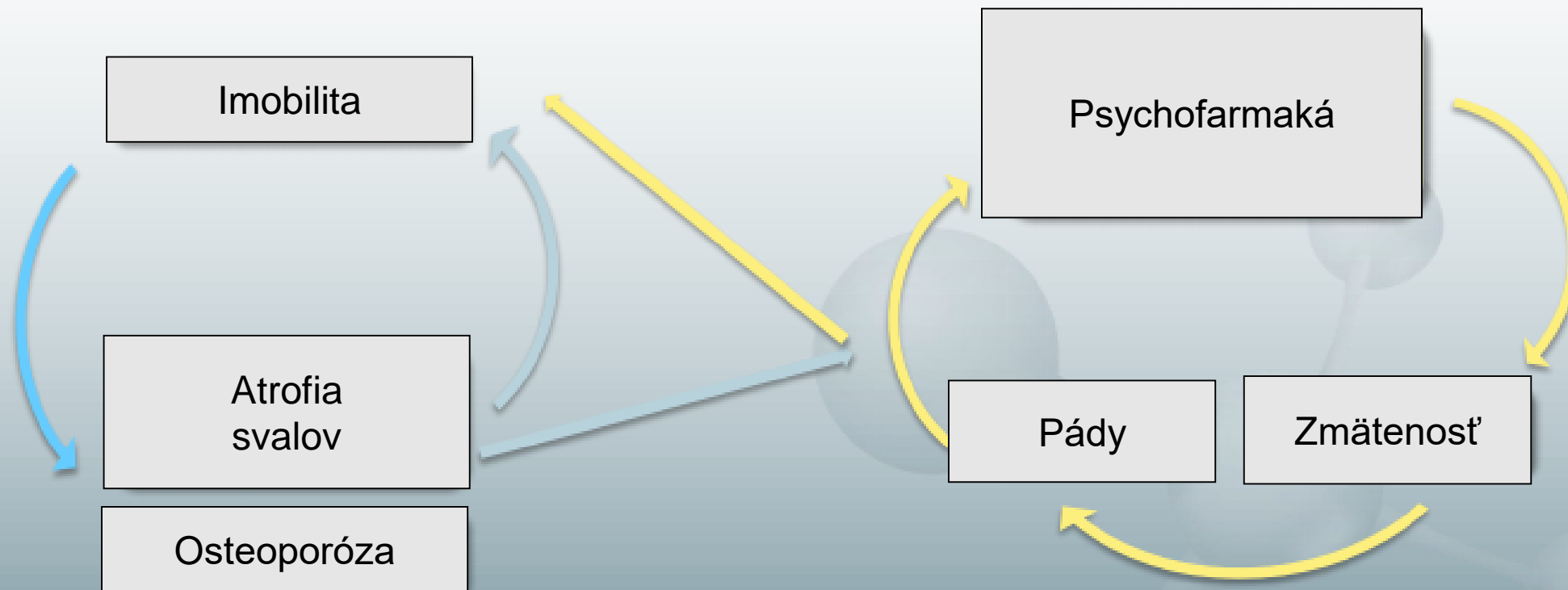

Začarovaný kruh ...

Mnoho pacientov si myslí,
že v pokoji bolesť prejde

Bolesť a jej dôsledky môže byť mylne
považovaná za depresiu, a nesprávne liečená
psychofarmakami

Prah bolesti a tolerancia bolesti

Znížená hustota nervových vláknien

Prah bolesti

Tolerancia bolesti

Znížená účinnosť DIS

Biochemické zmeny

Parameter change	Pharmacological effect	Example medications affected
↑ fat mass ↓ muscle mass ↓ body water	↑ duration of effect of lipophilic drugs ↑ plasma concentrations of water-soluble drugs lead to higher frequency of AEs	Opioids Lidocaine
↓ in serum albumin	↑ free-drug availability	NSAIDs, anticonvulsants
↓ hepatic and renal clearance	↑ drug half-life and increased dose-related side effects from drugs that undergo first-pass metabolism	Lidocaine, opioids
↓ cytochrome P-450 function	Possible toxic drug–drug interactions	SSRIs, SNRIs, opioids, lidocaine

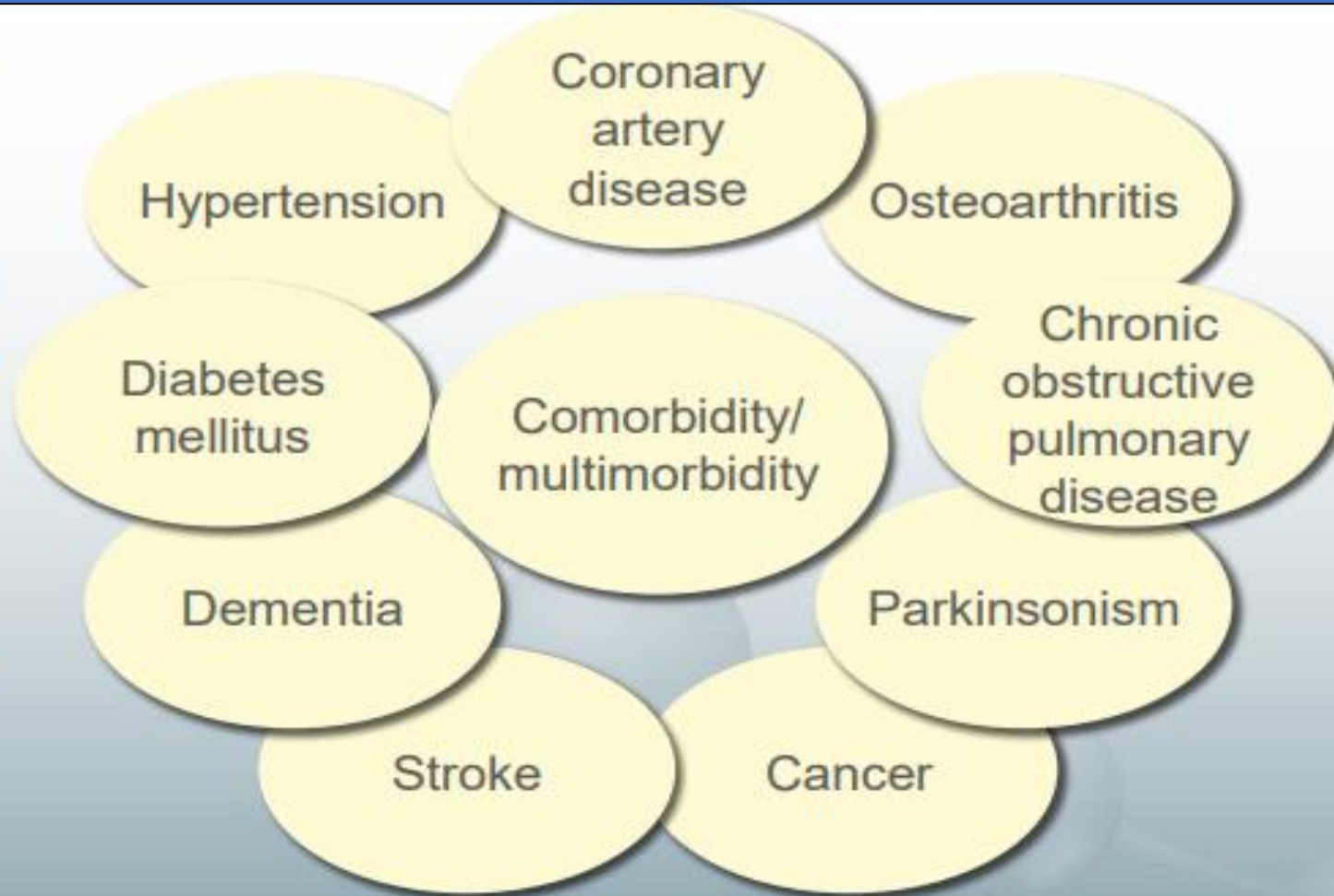
Aes = adverse events; NSAIDs = non-steroidal anti-inflammatory drugs; SNRIs = serotonin and norepinephrine reuptake inhibitor; SSRIs = selective serotonin reuptake inhibitors.

Liečbu začať nízkymi dávkami a dávku postupne titrovať

Polymorbidita, polypragmázia

U pac. >80r.
73% polymorbídnych

U pac. >65 r.
20% polymorbídnych
užíva >10 liekov

Výber vhodného analgetika je kľúčový vzhľadom na FK a interakcie

Princípy liečby

- Začať nízkymi dávkami, pomalé titrovanie „nahor!“
(polovica normálnej dávky pre dospelého)
- Čas na titráciu je dlhší – 3-4 týždne
- Vyhybať sa liekom s dlhším ppolčasom (vyššia toxicita liečby)
- Dávkovanie pravidelné – nie pri bolesti
- Najefektívnejšie je to analgetikum, ktoré má najmenšie NÚ

Problémy hodnotenia bolesti

- Sú viac fyzicky poškodení – pridružené ochorenia
- Kognitívne poruchy
- Obmedzenia zraku, sluchu, lokomócie

Fyzická neschopnosť a poruchy nálady ovplyvňujú kvalitu života viac ako sama bolesť

Analgetiká I. stupňa WHO – mierna/stredná bolesť

- paracetamol – liek voľby
- NSA – dyspepsia (30%), erózie GIT, renálne NÚ
- Preferenčné COX-2 inhibítory – ale NÚ: KVS a obličky
- Metamizol – spasmioanalgetický účinok

Nekombinovať 2 NSA navzájom – NSA – stropový efekt!!!

Výhodná je kombinácia NSA a paracetamolu s opioidmi

Kombinácia NSA a paracetamol je vhodná

Analgetiká II./III. stupňa WHO – silná/veľmi silná bolesť

- starí ľudia - citlivejší k analgetickému účinku opioidov
  - častejšie neuropsychické toxické účinky
  - titrujeme podľa vedľajších účinkov –

retencia moču – hypertrofia prostaty

obstipácia

respiračná depresia

Adjuvantné analgetiká

- pre kontrolu neuropatickej bolesti – AD, AK, antipsychotiká
- limitujúce faktory: - extrapyramídové účinky
  - ortostatická hypotenzia, „neohrabanosť“
(pády....)

Výhodnejšie sú SSRI s krátkym polčasom – fluvoxamín

Nefarmakologická liečba

Opioidy - kodeín

Codeine (WHO step II opioid)	
MoA	Morphine pro-drug
Strength	Weak: often combined with other analgesics
Metabolism	Mainly hepatic 10% of population unable to metabolize codeine
Special formulations available	Depends on drug combination
Notes	<ul style="list-style-type: none"> • Elderly are sensitive to codeine-related constipation • 10% of population are low metabolizers of codeine, reducing its effect

Opoidy- tramadol

Tramadol (WHO step II opioid)

MoA	Serotonin and norepinephrine reuptake inhibitor and weak μ -receptor agonist
Strength	Weak μ -receptor agonist Mild SNRI
Metabolism	N- and O-demethylation
Notes	<ul style="list-style-type: none"> • Less constipation vs codeine and other opioids • Better tolerance vs other opioids • Interaction with TCAs and risk of serotonin syndrome

Opioidy - morfín

Morphine (WHO step III opioid)

MoA	μ -receptors agonist
Strength	Strong
Metabolism	Hepatic Metabolized to M3G and M6G
Special formulations available	e.g. Rectal suppository
Notes	<ul style="list-style-type: none"> • Causes immunosuppression • Major metabolite is M3G which has neuroexcitatory properties • Accumulation of metabolites possible in patients with renal failure

Hydromorfon

Hydromorphone (WHO step III opioid)

MoA	μ -receptors agonist
Strength	5–6 times more potent than morphine
Metabolism	Mainly hepatic
Special formulations available	e.g. Subcutaneous implant
Notes	Lowest available dose: 2–4 mg CR and 1.3 mg IR

CR = controlled-release; IR = immediate-release; M3G = morphine-3-glucuronide; M6G = morphine-6-glucuronide.

Opioidy - fentanyl

Fentanyl (WHO step III opioid)

MoA	μ -receptor agonist
Strength	~100 times more potent than morphine
Metabolism	Mainly hepatic
Special formulations available	e.g. Transdermal patch, oral transmucosal, sublingual spray, tablet, intranasal spray
Notes	<ul style="list-style-type: none"> • Rapid-onset opioid • Causes immunosuppression • Clearance may be reduced in elderly patients

Opioidy - buprenorfín

Buprenorphine (WHO step III opioid)	
MoA	μ -receptor partial agonist and κ -receptor antagonist, ORL-1 receptor agonist
Strength	~25-100 times more potent than morphine
Metabolism	Mainly hepatic
Special formulations available	e.g. Transdermal patch, sublingual tablet
Notes	<ul style="list-style-type: none"> • Suitable for patients with renal impairment • No immunosuppressive effects

Opioidy - oxykodone

Oxycodone (WHO step III opioid)

MoA	μ - and κ -receptors agonist
Strength	~2 times stronger than morphine. May come combined with other analgesics
Metabolism	Multiple pathways including P450
Special formulations available	e.g. Rectal suppository
Notes	<ul style="list-style-type: none"> • No immunosuppressive effect • Available in fixed combination with naloxone

Tapentadol – duálny mechanizmus

Tapentadol (WHO step III opioid)	
MoA	μ -receptor agonist and norepinephrine uptake inhibitor – does not rely on metabolism for activity
Strength	Moderate μ -receptor agonist Moderate NRI, synergistic effect
Metabolism	Mainly phase 2 hepatic glucuronidation
Notes	<ul style="list-style-type: none"> • Clinically relevant interactions mediated by cytochrome P450 system unlikely • Less AEs vs other strong opioids • No pharmacologically active metabolite known

Re-uptake inhibitory

Class	Effective in pain relief	Recommended in the elderly patient	Notes
TCA	✓	✗	Risk of AEs e.g. anticholinergic effects, cognitive impairment
SNRI	✓	✓	Particularly effective in neuropathic pain & fibromyalgia
SSRI	✗	✗	Low efficacy in pain

Iónové kanály - blokátory

Class	Effective in pain relief	Recommended in the elderly patient	Notes
Gabapentinoids	✓	✓	Effective in neuropathic pain Dose reduced for elderly Delayed onset of actions (2–3 weeks)
Topical sodium channel blockers	✓	✓	Lidocaine plaster recommended for treatment of localized neuropathic pain

Ďakujem za pozornosť